

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคเหนือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการตรวจสอบบัญชี ผู้ศึกษาได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิดตลอดจนสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

- 2.1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 2.2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคเหนือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการตรวจสอบบัญชีดังต่อไปนี้

- 2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอบบัญชีภาษีอากร
- 2.1.2 จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชี

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอบบัญชีภาษีอากร

การตรวจสอบและรับรองบัญชีห้างหุ้นส่วนจำกัดจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตามกฎกระทรวง ที่ได้ออกตามความในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องปฏิบัติงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร ในหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรได้กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

- 1) คุณสมบัติ การทดสอบ การขอขึ้นทะเบียน การออกใบอนุญาต การอบรม การต่ออายุ และการขอออกใบแทนใบอนุญาตผู้สอบบัญชีภาษีอากร

ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องมีคุณสมบัติและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร ซึ่งเป็นไปตามคำสั่งของอธิบดีกรมสรรพากร ที่ ท.ป. 146/2548 เรื่อง กำหนดคุณสมบัติ การทดสอบ การขอขึ้นทะเบียน การออกใบอนุญาต การอบรม การต่ออายุ และการขอออกใบแทนใบอนุญาต เป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร ดังนี้ (กรมสรรพากร, คำสั่ง กรมสรรพากร, 2548 : ออนไลน์)

1.1) ผู้ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1.1.1) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือ ประกาศนียบัตรทางการบัญชีซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) รับรองเทียบเท่าไม่ต่ำกว่าปริญญาดังกล่าว

1.1.2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

1.1.3) มีสัญชาติไทย หรือสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติ ไทยเป็นผู้สอบบัญชีในประเทศนั้นได้

1.1.4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

1.1.5) ไม่เคยต้องโทษจำคุกในคดีเกี่ยวกับภาษีอากรหรือคดีอื่นที่อธิบดี กรมสรรพากรเห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งความเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร

1.1.6) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือพินเพื่อน ไม่สมประกอบ

1.1.7) ไม่เป็นผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีที่อยู่ระหว่างถูกสั่งพักหรือถูก เพิกถอนใบอนุญาต

1.1.8) ต้องผ่านการทดสอบความรู้ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

1.2) การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร ต้องผ่านการทดสอบความรู้ใน 3 วิชา ซึ่งมีเนื้อหาของวิชาที่ทดสอบดังนี้

1.2.1) วิชาการบัญชี

1.2.2) วิชาการสอบบัญชี

1.2.3) วิชาความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากรและประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

1.3) การขอขึ้นทะเบียนและการออกใบอนุญาต

1.3.1) ผู้ผ่านการทดสอบทุกวิชา จะต้องยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบ บัญชีภาษีอากรพร้อมชำระค่าธรรมเนียมต่ออธิบดีตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในหนึ่งเดือนนับแต่ วันที่ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการทดสอบ

1.3.2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่เสนอคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรต่ออธิบดี เพื่อพิจารณาอนุมัติให้รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร

1.3.3) อธิบดีอนุมัติให้รับขึ้นทะเบียน และออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร เจ้าหน้าที่จะทำการบันทึกชื่อ ที่อยู่ คุณวุฒิ ที่ตั้งสำนักงาน และรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่ได้แจ้งไว้ตามคำขอขึ้นทะเบียน

ใบอนุญาตผู้สอบบัญชีภาษีอากรให้ใช้แบบที่อธิบดีกำหนด และให้มีอายุห้าปี

1.4) การอบรม

ผู้สอบบัญชีภาษีอากรเมื่อได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรแล้ว ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมายภาษีอากร และความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพผู้สอบบัญชีภาษีอากรไม่น้อยกว่าเก้าชั่วโมงต่อปีจากองค์กรวิชาชีพบัญชีหรือหน่วยงานที่อธิบดีได้ให้ความเห็นชอบ

1.5) การต่ออายุใบอนุญาต

1.5.1) กรณีใบอนุญาตหมดอายุ

1) ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรต่ออธิบดีตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในสามเดือนก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นสุด โดยให้แนบสำเนาหรือภาพถ่ายใบประกาศนียบัตรหรือหนังสือรับรองผ่านการอบรมที่ได้รับการอบรมระหว่างที่เป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร

2) กรณีที่ไม่สามารถยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรภายในเวลาที่กำหนด ผู้สอบบัญชีภาษีอากรจะยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนระยะเวลาดังกล่าวได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอธิบดี โดยต้องขอต่ออายุใบอนุญาตภายในเวลาไม่เกินหกเดือนก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นสุด มิฉะนั้นให้ถือหมดสภาพการเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร และหากประสงค์จะเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรต่อจะต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นสุดและเข้ารับการอบรมอีกเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบแปดชั่วโมง

3) ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ได้รับการต่ออายุแล้ว ให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นสุด

1.5.2) กรณีพ้นจากการถูกเพิกถอนใบอนุญาต

ผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิ์ยื่นคำขอเพื่อให้ได้รับการพิจารณาอนุญาตให้กลับไปเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรได้อีก เมื่อเวลาผ่านไปเกินกว่าสามปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

1.6) การขอยกใบแทนใบอนุญาต และการขอแก้ไขทะเบียน

1.6.1) ในกรณีใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรสูญหายหรือถูกทำลายหรือชำรุดเสียหายจนไม่สามารถใช้งานได้ ให้ผู้สอบบัญชีภาษีอากรยื่นคำขอใบแทนใบอนุญาตต่ออธิบดีตามแบบที่อธิบดีกำหนด

ใบแทนใบอนุญาตให้ใช้แบบเดียวกันกับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรตามที่กำหนด แต่ให้ทำการระบุข้อความเพิ่มเติมว่า “ใบแทน” ไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ชัดเจนและให้มีอายุเช่นเดียวกันกับใบอนุญาตฉบับจริงที่สูญหายหรือถูกทำลายหรือชำรุดเสียหายจนไม่สามารถใช้งานได้

1.6.2) ผู้สอบบัญชีภาษีอากร ที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการทางทะเบียนตามที่ได้แจ้งไว้ ให้แจ้งแก้ไขการเปลี่ยนแปลงต่ออธิบดีภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงตามแบบที่อธิบดีกำหนด

1.7) ผู้สอบบัญชีภาษีอากรจะต้องชำระค่าธรรมเนียมการทดสอบ การขอขึ้นทะเบียน การอบรมจากกรมสรรพากร การต่ออายุใบอนุญาต การขอยกใบแทนใบอนุญาต การขอแก้ไขทะเบียน รวมทั้งค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ตามที่อธิบดีกำหนด

1.8) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การขอยกใบแทนใบอนุญาต และการขอแก้ไขทะเบียนของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

2) การปฏิบัติงาน และการรายงาน

ผู้สอบบัญชีภาษีอากร ทำหน้าที่ตรวจสอบงบการเงินห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็ก โดยหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชี ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองบัญชี (พ.ศ.2544) และ (ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) เรื่องกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร รวมทั้งคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 122/2545 เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานและการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร ดังนี้ (กรมสรรพากร, คำสั่งกรมสรรพากร, 2545 : ออนไลน์)

2.1) มาตรฐานการปฏิบัติงาน

2.1.1) ผู้สอบบัญชีภาษีอากร ต้องจัดทำแนวทางการสอบบัญชีสำหรับงานที่รับตรวจสอบไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ทราบถึงวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยให้จัดเก็บแนวทางการสอบบัญชีดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน

2.1.2) ผู้สอบบัญชีภาษีอากร ต้องจัดทำกระดาษทำการ เพื่อบันทึกการตรวจสอบและจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน

2.1.3) การปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีภาษีอากร เน้นการทดสอบความถูกต้องของงบการเงินและบัญชีว่าถูกต้องเป็นจริงตามควรตรงตามเอกสารประกอบการลงบัญชี และบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่ ซึ่งงบการเงินต้องแสดงข้อมูลและรายการตรงตามสมุดบัญชี รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องในส่วนที่เป็นสาระสำคัญทางด้านภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร โดยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับกรณี

2.1.4) ผู้สอบบัญชีภาษีอากร ต้องทำการตรวจสอบการปรับปรุงกำไรสุทธิ/ขาดทุนสุทธิทางบัญชี เป็นกำไรสุทธิ/ขาดทุนสุทธิเพื่อเสียภาษีอากร รวมถึงการตรวจสอบการจัดทำบัญชีพิเศษของกิจการที่กำหนดไว้ตามประมวลรัษฎากร

2.1.5) ในกรณีที่พบว่าห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีพฤติการณ์ในการทำเอกสารประกอบการลงบัญชีหรือบันทึกบัญชี โดยที่เห็นว่าน่าจะไม่ตรงกับความเป็นจริงอันอาจเป็นเหตุให้ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นมิต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยลงกว่าที่ควรเสีย ให้ผู้สอบบัญชีภาษีอากร เปิดเผยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญของบัญชี และแจ้งพฤติการณ์ไว้ในรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีที่ตนจะต้องลงลายมือชื่อรับรอง

2.2) การแจ้งรายชื่อกิจการที่ตรวจสอบและรับรองบัญชี

ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องแจ้งจำนวนและรายชื่อห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตนจะลงลายมือชื่อรับรองการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในวันที่ 30 มิถุนายนของทุกปี พร้อมแนบหนังสือตอบรับงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีที่มีข้อความอย่างน้อยตามแบบท้ายแบบสำหรับการแจ้งจำนวนและรายชื่อห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลดังกล่าวข้างต้น

กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนและรายชื่อห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้แจ้งไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งการเปลี่ยนแปลงต่ออธิบดีตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดจากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น ทั้งนี้ ต้องแจ้งก่อนวันที่ลงลายมือชื่อรับรองการตรวจสอบและรับรองบัญชี

กรณีผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรจากอธิบดีภายหลังกำหนดระยะเวลาการแจ้งข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งจำนวนและรายชื่อห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จะลงลายมือชื่อรับรองการตรวจสอบและรับรองบัญชีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร

2.3) การรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี

จากผลการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีภาษีอากรได้ตรวจสอบงบการเงินของห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลแล้ว ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องจัดทำรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีเพื่อสรุปผลการตรวจสอบและรายงานข้อตรวจพบต่าง ๆ

2.3.1) วัตถุประสงค์ของการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี คือให้ผู้สอบบัญชีภาษีอากรรายงานข้อเท็จจริงที่ตรวจพบในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงข้อยกเว้นหรือข้อผิดพลาดที่ตรวจพบที่เห็นว่ามีสาระสำคัญ ซึ่งได้ข้อสรุปในแต่ละเรื่อง

2.3.2) ขอบเขตการใช้รายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี คือ ใช้เฉพาะการตรวจสอบงบการเงินของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนขนาดเล็กเท่านั้น ซึ่งตามกฎหมายกำหนดว่าด้วยการยกเว้นไม่ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็น โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ.2544 ออกตามความในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

2.2.2 จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชี

ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องรักษารายบรรณตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดไว้ในคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. 123/2545 เรื่อง กำหนดจรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร ดังนี้ (กรมสรรพากร, คำสั่งกรมสรรพากร, 2545 : ออนไลน์)

1) ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

1.1) ไม่รับตรวจสอบและรับรองบัญชีในกิจการที่ตนขาดความเป็นอิสระ

1.2) ไม่รับตรวจสอบและรับรองบัญชีในกิจการที่ตนขาดความเป็นกลาง โดยมีผลประโยชน์หรือตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับกิจการนั้น หรือโดยมีเหตุอื่นที่อาจจะก่อให้เกิดความลำเอียง และส่งผลให้มีการละเว้นการเสียภาษี หรือเสียภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง

1.3) ปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชีด้วยความเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต

1.4) ไม่ปกปิดข้อเท็จจริง หรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญของงบการเงินที่ตนลงลายมือชื่อรับรองไว้ในรายงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดการหลงผิดและอาจเสียหายแก่กิจการที่ตรวจสอบและรับรองบัญชานั้น หรือแก่สรรพากร หรือแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.5) ไม่เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการซื้อ ขาย ออก หรือใช้ใบกำกับภาษีที่ชอบด้วยกฎหมาย

1.6) ไม่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลงบัญชีหรือการทำเอกสารประกอบการลงบัญชี ซึ่งเป็นเหตุให้กิจการที่ตรวจสอบและรับรองบัญชีนั้นมีความเสียหายหรือเสียหายน้อยกว่าที่ควรเสีย

1.7) ไม่เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรับรองบัญชีของกิจการใด ซึ่งมีเหตุผลเชื่อได้ว่ามีข้อมูลที่ผิดหรือบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง และมีการละเว้นหรือปิดบังข้อมูลที่จำเป็นต้องยื่นต่อกรมสรรพากร

1.8) ไม่รับรองบัญชีที่ตนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง หรือช่วยเหลือ หรือเป็นผู้จัดทำบัญชีชุดอื่นขึ้นเพื่อเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร

2) ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

2.1) ต้องปฏิบัติงานด้วยความรู้ความสามารถของวิชาชีพ

2.2) ไม่ตรวจสอบและรับรองบัญชีในกิจการที่เกินความรู้ความสามารถของตนที่จะปฏิบัติงานได้ และไม่ทำการตรวจสอบและรับรองบัญชีเกินกว่า 300 รายต่อปี

2.3) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองในรายงานของกิจการที่ตนมิได้ปฏิบัติงานตรวจสอบหรือควบคุมการปฏิบัติงานตรวจสอบ

2.4) สอดส่องใช้ความรู้ความระมัดระวังในการตรวจสอบและรับรองบัญชีเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพโดยทั่วไป

2.5) ไม่ยินยอมให้ผู้อื่นอ้างว่าตนเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีในกิจการใด โดยตนมิได้ปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชี

3) จรรยาบรรณต่อผู้เสียหาย

3.1) ไม่เปิดเผยความลับกิจการของผู้เสียหายหรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้องโดยนอกรับรองบัญชี อันเป็นเหตุให้กิจการนั้นได้รับความเสียหาย เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการกระทำตามหน้าที่ทางวิชาชีพหรือตามกฎหมาย

3.2) ไม่ละทิ้งการปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชีที่รับไว้แล้วโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ
 - 4.1) ไม่แย่งงานตรวจสอบและรับรองบัญชีจากผู้ตรวจสอบบัญชีอื่น
 - 4.2) ไม่ทำการตรวจสอบและรับรองบัญชีเกินกว่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้มอบหมายนั้น

- 5) จรรยาบรรณทั่วไป
 - 5.1) ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร หรือกฎหมายอื่น
 - 5.2) ไม่โฆษณาหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาด้วยประการใด ๆ ซึ่งการประกอบวิชาชีพอันแสดงให้เห็นว่าจะช่วยเหลือให้เสียภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง
 - 5.3) ไม่ให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ เพื่อเป็นการจูงใจให้บุคคลอื่นแนะนำหรือจัดหางานตรวจสอบและรับรองบัญชีมาให้ตนทำ
 - 5.4) ไม่เรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากบุคคลใดในเมื่อบุคคลนั้นได้รับงาน เพราะการแนะนำหรือการจัดหางานของตน
 - 5.5) ไม่กำหนดค่าธรรมเนียม หรือค่าตอบแทน โดยถือเอาอัตราสูงต่ำตามยอดเงินหรือของมูลค่าทรัพย์สินที่ตนตรวจสอบและรับรองบัญชี หรือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรับบัญชีเป็นเกณฑ์

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ขนิษฐา พิภพลาภอนันต์ (2545) ศึกษาเรื่องปัญหาในการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีภาษีอากร การศึกษาใช้วิธีการออกแบบสอบถามผู้สอบบัญชีภาษีอากรของประเทศไทย จำนวน 395 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมภายในระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 135 คน งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ทางเชิงพรรณนา และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย นอกจากนี้ยังรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่าปัญหาในการตรวจสอบและรับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ในภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง โดยระดับปัญหาในด้านต่าง ๆ มีดังนี้ คือ ปัญหาเกี่ยวกับการรับงาน และการแจ้งรายชื่อลูกค้า มีปัญหาระดับปานกลางในด้านความเสี่ยงในการรับงานจากลูกค้า และการกำหนดค่าธรรมเนียม ปัญหาด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีปัญหาระดับมากในการทดสอบความถูกต้องของบัญชีสินค้าคงเหลือ ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง

เป็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในการนำเอกสารประกอบการลงบัญชีที่เห็นว่าไม่ตรงกับความเป็นจริงและการทดสอบความถูกต้องของบัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคาร ปัญหาเกี่ยวกับการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี มีปัญหาระดับปานกลางเกี่ยวกับแบบรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี และการแสดงข้อยกเว้นหากมีความผิดปกติ และปัญหาทั่วไป มีปัญหาระดับปานกลางเกี่ยวกับการเข้าฝึกอบรม และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

จารุมนต์ ศรีสันต์ (2550) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย โดยคุณภาพการสอบบัญชีเป็นผลสะท้อนให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบความถูกต้องในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ การรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีที่แสดงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เพื่อให้ผลงานเป็นที่น่าเชื่อถือและสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้งบการเงิน ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเป็นอิสระตามมาตรฐานวิชาชีพ ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงมรรยาทแห่งวิชาชีพ และมีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าวิชาชีพกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย จำนวน 202 คน งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ 2 ประเภท คือ ใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน จากการศึกษาพบว่าผู้สอบบัญชีภาษีอากร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณค่าวิชาชีพโดยรวม และเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านคุณธรรม ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความเป็นอิสระ ด้านมรรยาทแห่งวิชาชีพ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านความตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านความถูกต้อง ด้านความชัดเจน ด้านความกะทัดรัด ด้านความสร้างสรรค์ ด้านความสมบูรณ์ และด้านความทันกาล โดยสรุป คุณค่าวิชาชีพมีความสัมพันธ์และผลกระทบบกับคุณภาพการสอบ

นริรัตน์ ไยบัว (2553) ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานผู้สอบบัญชีภาษีอากร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากร โดยการศึกษาใช้วิธีการออกแบบสอบถามผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคกลาง จำนวน 346 ราย งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ทางเชิงพรรณนา และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย นอกจากนี้ยังรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่า ในการตรวจสอบและ

รับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรประสบปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากร
ด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านเอกสารของผู้ประกอบการที่ส่งให้ตรวจสอบเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ
เรื่องไม่ได้ตรวจนับสินค้าคงเหลือ ลำดับสองคือเรื่องอัตราค่าตอบแทนที่ได้รับไม่เป็นที่น่าพอใจ
ลำดับสามคือด้านอื่นๆ เรื่องการไม่มีความรู้ด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการ โดยมีปัจจัยที่
ส่งผลกระทบต่อ การตรวจสอบและปัญหาในการปฏิบัติงาน พบว่าปัจจัยที่แตกต่างและทำให้ผลการ
วิเคราะห์แตกต่างกันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงานเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร
การติดต่อลูกค้า และจำนวนลูกค้า ส่วนปัจจัยที่แตกต่างกันแต่ไม่ทำให้ผลการวิเคราะห์แตกต่างกัน
ได้แก่ เพศ สถานภาพ รายได้ของผู้สอบบัญชีภาษีอากร พื้นที่การให้บริการ ประเภทกิจการของ
ลูกค้า ระยะเวลาในการตรวจสอบลูกค้า 1 ราย ทุนจดทะเบียน และรายได้ลูกค้า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved